

Youp van 't Hek

*Omdat jij mijn
beste vriend bent*

2009

Uitgeverij Thomas Rap
Amsterdam

Voor mijn beste vriend Julius

Afrekenen

De plaatjesdraaier Ruud de Wild heeft in een interview gehakt gemaakt van John de Mol, die volgens de dj minstens zo debiel is als de kneuzen die zich in zijn Gouden Kooi laten opsluiten. En volgens Ruud is het de ultieme natte droom van de producent dat er ooit een keer iemand in zo'n programma live doodgaat.

Alles voor de kijkcijfers. Daar rukken ze zich bij de firma van John bij af, dat vinden ze fantastisch.

Leuk gezegd, maar ook wel curieus. Ruud presenteerde namelijk ooit een van de door hem zo verachte Big Brothers. John de Mol las de woorden en stelde de gewetensbezwaarde dj voor om zijn toentertijd met dat klusje verdiende veertigduizend euro's terug te storten. John zou dat bedrag dan verdubbelen en doorsluizen naar een goed doel. Iets met kankerpatiëntjes. Een grappige en niet ontorechte reactie van de pulpproducent.

Toen ik het las, dacht ik: als die De Wild slim is, stort hij in plaats van veertig gewoon tachtig ruggen en vraagt

hij aan John om dat bedrag ook even te verdubbelen. Ik weet zeker dat De Mol dat met een grote glimlach zou doen.

Daarmee was de zaak dan afgedaan. Ruud was verlost van zijn besmette centen en had, dankzij een zowaar geestige John de Mol, kunnen afrekenen met zijn foute verleden. Dit wordt ook wel een Duyvendakje genoemd.

Maar wat doet Ruud? Ruud doet niet mee. Slap? Zeer slap. Heeft hij iets tegen kankerpatiëntjes?

Over die Duyvendak gesproken: kan het dat je met die man helemaal klaar bent? Eigenlijk al vanaf de eerste seconde toen hij de uitnodiging voor de presentatie van dat ijdele boek van hem wereldkundig maakte. Dat elke lettergreep die hij over zijn verleden nog doormekkert er een te veel is. Dat het zelfs zonde van die taart is.

Nu hij voorlopig lekker veel tijd over heeft, zou ik als ik hem was op ballet gaan. Kan hij de hele dag met zijn reet draaien. Zijn grappigste tekst was dat hij zich vergist heeft in de gevolgen van het toentertijd publiceren van een lijst met namen, adressen en telefoonnummers van ambtenaren. Hij had geen idee dat deze mensen op de meest verschrikkelijke manieren bedreigd zouden worden. Niet over nagedacht.

Ondertussen las ik een interview met wat vroegere actievriendjes van meneer en daaruit blijkt dat hij misschien niet de Makrobranden heeft aangestoken, maar dat hij wel degelijk de lucifers en benzine geleverd

heeft. Sommige dingen reken je niet af met een slap excuusje achteraf.

Gewoon even een tijdje doodstil wonden likken voor je weer met een grote bek over democratie begint. Ik vrees dat hij mijn oudejaarsconferentie wel gaat halen. En nu maar hopen dat hij voor die tijd niet bij me inbreekt om mijn teksten te jatten. Of dat hij me bedreigt. Dat het slecht met me afloopt als ik een klein grapje over hem maak.

Wie natuurlijk schitterend heeft afgerekend met zijn verleden is de gouden zwemmer Maarten van der Weijden. Wat een medaille. Geen goud, maar platina! Ik kende zijn verhaal en schoot waarschijnlijk daarom vol toen hij donderdag als eerste aantikte. Ik gun iedereen alles, maar sommige mensen gun je net iets meer. En wat een aardige reus.

Zo mooi bescheiden legde hij de eer van zijn genezing bij zijn artsen. En hij bedankte alle mensen die ooit iets hadden gegeven aan de kankerbestrijding. Dankzij die onderzoeken leeft hij nog.

En hoe! Olympisch winnaar op de tien kilometer! Als deze man bij de sluitingsceremonie de Nederlandse vlag niet draagt, dan weet ik het niet meer.

Het schijnt trouwens dat Duyvendak een verzoek bij Erica heeft ingediend of hij dat klusje mag klaren. Om daarmee zijn goede wil te tonen. Nee, Maarten moet hem dragen. Een vlag met wimpel. Al is het maar als hart onder de riem van duizenden wanhopige mensen met dezelfde ziekte. Om met Obama te spreken: 'Yes we can!'

Moeten we wel geld aan de kankerbestrijding geven. Ruud: luister je? Aan John de Mol zal het niet liggen.

Jan Smit

Ik zet de tv aan en zie Jan Smit. Ik pak de afstandsbediening en zap hem weg, maar bij het volgende kanaal zie ik weer Jan Smit. Ik vlucht naar een volgende zender en tref zijn zus Monique Smit, van wie ik nog net hoor dat het met haar in Griekenland opgelopen oorontsteking beter gaat en dat ze een nieuwe plaat heeft opgenomen. Ik zap angstig verder en tref de vriendin van Jan Smit, die vertelt wat het betekent om de vriendin van Jan Smit te zijn. Een kanaal verderop zie ik Jan Smit weer. Hij houdt een platina cd omhoog. Ik gooi de tv uit en pak een krant. Binnen twee pagina's sta ik oog in oog met Jan Smit, die vertelt dat hij een nieuwe plaat heeft en dat hij van zijn vriendin houdt en een tatoeage heeft. Ik schiet naar een ander dagblad en lees dat Jan Smit en zijn vriendin een huis in Volendam hebben laten bouwen en dat ze daar gauw in hopen te trekken. Er stoppen al bussen bij het huis. Honderden debielen kijken naar een huis in aanbouw waarin over een aantal maanden Jan Smit en zijn vriendin gaan wonen. Ik pak een andere krant en zie Jan weer. Ik be-

sluit een boodschap te gaan doen, gooi in de auto de radio aan en val in een interview met Jan Smit. Hij gaat zijn meisje zeker ten huwelijk vragen, maar nu nog niet. Ik mag toch wel hopen dat er, als het zo ver is, een camera bij zal zijn. Volgens mij deed onze Wibi dat ook ooit. Midden in het Concertgebouw zelfs. Tijdens een recital. En zijn vriendin wist zogenaamd van niks. De huwelijksreis naar Disneyland werd door een roddelblad betaald en hij had elke nacht eerst seks met Mickey Mouse en pas daarna met die mevrouw van hem. Ik probeer mij een Jan Smitloze dag te heugen en dat lukt me niet. Volgens mij dwarrelt de man al jaren dag in dag uit over het scherm. Los van de vraag of zijn publiek daar op een gegeven moment niet doodmoe van wordt, vraag ik me af hoe het met die jongen zelf is. Kan hij nog zonder camera? Of hij zich nou met wat vrienden langs droevige Spaanse campings zingt of dat hij optreedt voor een veehal vol Duitse bejaarden, er is een cameraploeg bij. Niks is het kereltje te dol. Ik heb hem het laatste halfjaar zien douchen, ik zag hem in de kleedkamer, ik zag hem eten, drinken, slapen, wakker worden en ik zag het telkens zappend. Het zijn geen programma's waar ik eens even lekker voor ga zitten. Je zal toch in de omgeving van die jongen leven. Dan moet je dus ook steeds op de TROS. Op zijn verjaardag moet je je langs drie cameraploegen wurmen eer je hem spontaan een cadeautje kan geven. Nou heb ik de indruk dat zijn omgeving er geen enkel bezwaar tegen heeft. Die vinden het volstrekt normaal. Jan is be-

roemd, dus moet alles van Jan op tv. Anders ben je niet beroemd.

Ik tik dit stukje uit verbazing. Waarom willen we dit? En met 'we' bedoel ik: Jan, de televisiebazen en zijn publiek. Waarom de hele dag Jan Smit, die niets anders doet dan Jan Smit zijn. Geen grote uitspraken, geen rare gedachten, geen enkele wending, helemaal niks. Zijn reet afvegen zie je nog niet, maar het doortrekken van de wc hoor je wel. En terwijl ik dit tik gaat mijn telefoon. De AVRO. Of ze me zondagavond mogen komen filmen als ik naar *Studio Sport* kijk. Ik heb me nogal sterk gemaakt voor het zogenaamde bord op schoot en nou lijkt het *Een Vandaag* leuk om mij te volgen als ik... Voor wie is dit leuk? Voor mij? Voor de kijkers? Dat ze zien hoe Youp kijkt? Ik ben heel stil en zucht zachtjes 'nee'. Vond de aardige mevrouw niet erg. Ze ging Jan Smit bellen.

Troebelziende

CEO betekent Chief Executive Officer. Sommige bedrijven gebruiken deze term voor hun algemeen directeur. Klinkt chic. Chic en zielig tegelijk. Het is toch een beetje opgeblazen kikkertaal.

Bij RTL heet de CEO Bert Habets, en Bert maakt een moeilijke tijd door. Een heel moeilijke tijd zelfs. Hij wordt namelijk uitgelachen. Door wie? Door iedereen. Als hij zijn auto voor zijn deur parkeert dan duiken de burens proestend weg, zijn vrienden nemen even niet op als ze zijn nummer herkennen op hun mobieltje en het personeel verdwijnt huilend van het lachen in de toiletten als ze hem in de gang zien aankomen.

Komt hij in een winkel, dan wil eigenlijk niemand hem helpen. Ieder personeelslid is bang de slappe lach te krijgen. En Bert voelt dat. Arme Bert. Iedereen ziet de paniek in zijn ogen. Het is aandoenlijk. Bert heeft het echt zwaar en hij weet niet dat er achter zijn rug allereerste procedures worden voorbereid. Psychiaters en juristen zijn druk in de weer om maatregelen te nemen. Hij moet sowieso onder curatele, maar men

denkt zelfs aan langdurige dwangopname. Het woord isolatiecel is al gevallen. Het is een tragisch einde van een ooit zeer talentvolle manager.

Wat is er aan hand? Bert is de weg kwijt en geen tomtom kan hem helpen. Hij staat volledig los van iedere realiteit. Nu gebeurt dat bij meer managers. Dat ze zo verdwaald zijn geraakt in de wereld van de vergaderingen en de dossiers dat ze geen idee meer hebben wat er werkelijk leeft, maar bij Bert is het heel ernstig. Een vriend van mij is een vooraanstaand psychiater en die vertelde mij dat Bert met spoed tegen zichzelf in bescherming moet worden genomen.

Wat is er gebeurd? Al enige tijd zond RTL het programma *Astrotijd* uit en iedereen die dat zag wist binnen een seconde: hier worden mensen, die niet geheel toerekeningsvatbaar en op zijn zachtst gezegd zeer goedgezind zijn, genaaid waar ze bij zitten. Hoe het in zijn werking? Een of andere abjecte gladjakker zat met een zogenaamd medium te luisteren naar wanhopige bellers en dat medium gaf ze zogenaamd advies. Onderhand stonden de lijnen naar het programma open en kon wanhopig Nederland tegen het bedrag van 80 eurocent per minuut bellen om zijn problemen te delen met ook weer zogenaamde helderzienden. Ik begreep nooit waarom er niet à la minute een politie-inval kwam. Iedereen die dit programma zag, keek naar een heterdaadje. Je zag zakkenrollerij, fraude en diefstal tegelijk, net als toen bij die belspelletjes. Antoinette Hertsenberg van het programma *Radar* deed haar journalis-

tieke plicht en heeft in een overzichtelijke uitzending aangetoond hoe men de zaak flest. Ladelichters pur sang.

En nou komt het: naar aanleiding van de uitzending van *Radar* heeft de RTL-directie besloten een onderzoek in te stellen en tot die tijd hebben ze de oplichters onmiddellijk van de bus gehaald. En daar gaat het nu om. Het lijkt een nobele daad om die criminelen van de bus te halen, maar veel erger is dat de heer Habets ze ooit op zijn bus heeft toegelaten. Dan ben je in de war. Dan ben je totaal de weg kwijt. Dan ben je volgens mij niet in staat om een bedrijf als RTL te leiden, sterker nog: ik weet niet of de heer Habets kinderen heeft, maar als dat zo is moet hem binnen vierentwintig uur de ouderlijke macht ontzegd worden. Dit is een explosieve situatie.

‘Maar,’ zo stelde mijn vriend de psychiater, ‘het kan ook zijn dat er niks aan de hand is en dat de heer Habets gewoon een rasechte oplichter is, die altijd heeft geweten dat hij het volk voor miljoenen euro’s naaide! Iedereen zag dat toch? En als je dat niet zag, ben je ziek. Doodziek.’

Dat Bert de boel heeft opgelicht, lijkt me sterk. Ik ga er niet van uit dat RTL geleid wordt door een crimineel. Dat zou ik ook nooit in de krant durven schrijven. Je bent ziek, Bert. Doodziek! Je hoeft geen helderziende te zijn om dat te constateren.

Rare lente

Dus je zit rustig in je krantje te lezen over de botsende protonen in de zevenentwintig kilometer lange Zwitserse deeltjesversneller en de eventuele gevolgen van een heuse oerknal als je Amsterdamse balken gaan verzakken. Van de metro kan het niet zijn, denk je nog in je pittoreske wevershuisje aan de Vijzelgracht. Het is tenslotte 2008 en het lijkt je toch sterk dat ze niet in staat zijn een simpel tunneltje onder de stad te graven. Amsterdam is het laatste dorp op de wereld dat een metro krijgt en je gaat er toch vanuit dat de Nederlandse ingenieurs alle wereldwijd vergaarde kennis gebruiken om ongelukken te voorkomen. De rest van Europa was overigens voor de Tweede Wereldoorlog al klaar met zijn ondergrondse treintjes. Nee, het moet die deeltjesversneller zijn.

Heerlijke hoofdstad hebben we toch. Kundig bestuurd ook. De enige twee grote musea worden precies tegelijk verbouwd, waardoor de Nachtwacht enige jaren uitsluitend in een veredelde bezemkast is te bekijken en de moderne kunst van het Stedelijk is weggestopt in een

onvindbaar flatje aan het IJ. Dit is alleen te bereiken via desolate zandwoestijnen, omdat men er pas een jaar of zes aan de weg werkt. Wil je naar het museum: bouwhelm verplicht. Bij de twee oorspronkelijke musea is geen enkele bouwactiviteit te bespeuren. Voor het inmiddels van binnen gesloopte Rijks zijn ze nog steeds op zoek naar een niet corrupte aannemer zonder prijsafspraken en de maquette van het Stedelijk wordt binnenkort voor de tweede keer gerenoveerd. Ondertussen is het Centraal Station al meer dan tien jaar één groot labrynt van dichtgetimmerde gangen waar je trommelviezen scheuren door de chronisch beukende drillboren. Het is maar goed dat onze treinen steevast tien minuten te laat vertrekken, zodat je nog een beetje kans maakt om op tijd op het bewuste perron te komen. Loop je het station uit dan zie je door de bouwketen de stad niet meer. Nou ja, stad? Het Damrak ligt open, net als het Rokin en het Muntplein en de Vijzelstraat en het Rembrandtplein en de Amstelstraat en het Waterlooplein... En allemaal niet even, dat je zegt: we zijn een maandje of wat bezig. Nee, jaren. En het grappigste is dat er niks gebeurt. Heel af en toe staan een paar mannen een gat in het wegdek te dichten, maar de volgende dag wordt dat zelfde gat weer open gegooid. Door andere mannen? Nee hoor, meestal door dezelfde mannen, die je lachend vertellen dat ze het volgende week waarschijnlijk weer dichtgooien. Ze hopen hun werk te houden, maar weten dat niet zeker. Zoals we weten graaft de stad sinds woensdag zelf ook gaten.

‘Gelukkig hebben we Ajax nog,’ sprak een mistroostige Amsterdammer aan de bar van mijn stamcafé. Dit café is alleen nog met een auto met rupsbanden te bereiken, omdat ook hier de straat al tien jaar opgebroken is. Het scheelt de kroeg vijftig procent omzet. Gelukkig kreeg de kroegbaas vorige week bezoek van een ambtenaar die hem een boete oplegde omdat hij een paar vlaggetjes aan zijn pui had hangen. Vlaggetjes die er al dertig jaar hangen. Mogen niet meer. In andere stadsdelen wel, maar in het centrum niet. Geen vlaggetjes aan de pui. En een heuse vlaggetjescontroleur ziet er op toe. Prioriteiten noemen we dat. Zijn reis van de ene kroeg naar de andere duurt ongeveer anderhalf uur op zijn crossmotor.

‘En troost zoeken bij een lekkere warme hoer kan ook al niet meer,’ mopperde de man die net nog over Ajax begon. Inderdaad. Alle bordelen worden dichtgetimmerd. Als je buiten de deur wil neuken, dan moet je als Amsterdammer de provincie in. In Zwartsluis en Staphorst gaat het er tegenwoordig seksueel wilder aan toe dan in de hoofdstad, waar inmiddels al Hell’s Angels joelend op een springkussen zijn gezien.

‘Laten ze maar niet te hard springen,’ mopperde de Ajax-man. ‘Je springt zo de metro in en dan zullen ze in Noord toch raar opkijken als er in één keer een paar van die stevige getatoeëerde motorjongens uit de grond komen. Rare lente in september!’